

GESCHILLENCOMMISSIE
ADVOCATUUR

De uitspraken zijn bewerkt door Germ Kemper, advocaat te Amsterdam. Bij de bewerking zijn details weggelaten of gewijzigd; hier en daar is de weergave van het standpunt van cliënt of advocaat aangepast.

BINDEND ADVIES GESCHILLENCOMMISSIE ADVOCATUUR

D.D. 16 JULI 2003

ADV-Doz 0102

(mrs. Schirmeister, Van Dijk en Hoogeveen - De Klerk)

Helderheid over hoedanigheid en tarief

De advocaat dient duidelijkheid te verschaffen of hij als advocaat dan wel als mediator werkzaam is. Ook dient hij duidelijkheid over zijn tarief te verschaffen wanneer de indruk wordt gewekt dat het Togatarief van toepassing is, terwijl hij een daarvan afwijkend tarief hanteert. Onduidelijkheid kan onder deze omstandigheden aanleiding zijn tot matiging van de declaratie.

Onderwerp van het geschil

Het geschil heeft betrekking op de bijstand die de advocaat heeft verleend in een echtscheiding. De advocaat zou daarin voor de cliënt en voor zijn echtgenote optreden en een en ander zou moeten leiden tot een echtscheiding op gemeenschappelijk verzoek. Naar aanleiding van het eerste gesprek is een concept voor een echtscheidingsconvenant opgesteld, waarbij bleek dat partijen over zeer veel punten nog geen overeenstemming hadden bereikt. Op voorstel van de advocaat is vervolgens afgesproken eerst de echtscheiding zelf te regelen en de kinderalimentatie. Aldus is de echtscheiding uitgesproken, waarna de advocaat zich uit de zaak heeft teruggetrokken omdat volgens hem partijen niet op één lijn waren te krijgen en partijen heeft aangeraden elk een eigen advocaat te zoeken.

De bezwaren van de cliënt hebben betrekking op de declaraties, waarvan een bedrag van 235,13 euro nog niet door de cliënt is betaald en in depot is gestort bij de Geschillencommissie. Daarnaast acht de cliënt een schadevergoeding van 9000 euro passend omdat de advocaat zich onvoldoende heeft ingespannen voor hem en voor zijn kinderen. De advocaat zou voorts enige malen met de echtgenote van de cliënt apart hebben gesproken zonder dat kenbaar te hebben gemaakt aan de cliënt waardoor in het bijzonder hij zijn rol van mediator niet professioneel zou hebben vervuld. Tot slot maakt de cliënt aanspraak op vergoeding van kosten die hij voor de behandeling van de zaak bij de Geschillencommissie heeft gemaakt.

Beoordeling van het geschil

Naar het oordeel van de commissie heeft de advocaat bij het eerste gesprek in onvoldoende mate aan de cliënt uiteengezet in welke hoedanigheid hij zou optreden, te weten als (gezamenlijk) advocaat of als mediator. Bovendien heeft de advocaat nagelaten schriftelijk te bevestigen welke positie hij ten opzichte van partijen zou innemen alsmede welk tarief hij voor zijn diensten in rekening zou brengen. De verwarring die hierover aanvankelijk bij de cliënt is ontstaan, acht de commissie dan ook aan de advocaat te wijten.

Uit het verhandelde ter zitting is het de commissie omtrent het al dan niet hanteren van het Togatarief gebleken dat op of bij de voordeur van het kantoor van de advocaat een sticker is geplakt waarop is vermeld TOGA-tarief (Tarief Oriënterend Gesprek Advocaat) op grond waarvan het eerste halfuur gratis kan zijn. De commissie is van oordeel dat de advocaat op basis van deze openbare aanprijzing verplicht is de cliënt ongevraagd te informeren indien het Togatarief niet van toepassing is en dat hij in elk geval de toepasselijkheid van dit tarief tijdens het eerste gesprek ter sprake had moeten brengen. In die zin acht de commissie de klacht van de cliënt dan ook gegrond.

Daartegenover stelt de commissie vast dat de cliënt de declaraties, waarin de advocaat zijn werkzaamheden – waaronder de eerste bespreking – tegen het door hem gestelde overeengekomen uurtarief in rekening heeft gebracht, zonder enig protest heeft behouden en voldaan. Daarbij merkt de commissie op dat de advocaat de cliënt gelijktijdig de specificatie van de rekeningen heeft toegezonden en dat daar onder meer duidelijk uit blijkt dat hij de eerste bespreking volledig in rekening heeft gebracht. Onder deze omstandigheden had het naar het oordeel van de commissie voor de hand gelegen dat de cliënt zijn bezwaren tegen het in rekening gebrachte uurtarief c.q. de betwiste posten direct kenbaar had gemaakt of op zijn minst de rekeningen onder protest had betaald.

In bovenstaande feiten en omstandigheden ziet de commissie aanleiding de declaratie(s) die de advocaat voor het verrichten van zijn diensten bij de cliënt in rekening heeft gebracht naar redelijkheid en billijkheid te verminderen in die zin dat het nog openstaande deel van de declaratie zijnde 235,13 euro als niet-verschuldigd zal worden aangemerkt. Het in depot gestorte bedrag zal aan de cliënt worden gerestitueerd.

Met betrekking tot de klacht van de cliënt dat partijen als gevolg van het handelen c.q. nalaten van de advocaat niet tot ondertekening van het convenant zijn gekomen en de inhoud van de concepten (voor het, *bew.*) convenant onvoldoende zou zijn, overweegt de commissie dat het feit dat de inspanningen van de advocaat niet zijn afgerond met een door beide partijen ondertekend convenant waarin alle zaken geregeld zijn niet aan de advocaat kan worden toegerekend. Dat het niet zover gekomen is, ligt niet aan de advocaat maar aan partijen die immers de inhoud van die overeenkomst bepalen. De commissie acht het in dit verband onaannemelijk dat de aankoop van een (tweede) woning door de vrouw het enige breekpunt in de convenantbesprekingen was. Aangezien de advocaat dit punt op vrij eenvoudige en snelle wijze afdoende heeft opgelost door het opstellen van een deelconvenant, acht de commissie het veeleer aannemelijk dat partijen ten tijde van de bespreking van het tweede concept convenant te zeer van

mening bleven verschillen over onder meer het (beheer van het) vermogen van de kinderen om nog tot overeenstemming te kunnen geraken.

Onder deze omstandigheden mag van een redelijk bekwame en redelijk handelende advocaat worden verwacht dat deze zich uit de zaak terugtrekt. De commissie is dan ook van oordeel dat de advocaat op goede gronden zich uit de zaak heeft teruggetrokken en partijen heeft geadviseerd om ieder een eigen advocaat te raadplegen.

Ten aanzien van het eenzijdige contact dat de advocaat erkent te hebben gehad, stelt de commissie vast dat niet gesteld of gebleken is dat dit contact voor de ander verborgen is gebleven, terwijl de cliënt evenmin aannemelijk heeft gemaakt dat de advocaat als gevolg hiervan de belangen van de één heeft laten prevaleren boven die van de ander. Dit klemt temeer nu niet alleen de vrouw maar ook cliënt zelf afzonderlijk contact heeft gezocht en gehad met de advocaat. De commissie is dan ook van oordeel dat niet is gebleken dat de advocaat op dit punt laakbaar heeft gehandeld.

Voor het overige is de commissie van oordeel dat de klachten van de cliënt onvoldoende onderbouwd zijn tegenover de betwisting van de advocaat. De commissie wijst de vordering tot het toekennen van een schadevergoeding af nu niet van de gepretendeerde schade is gebleken en de cliënt evenmin aannemelijk heeft gemaakt dat deze beweerdelijk geleden schade door toedoen van de advocaat is veroorzaakt.

Met betrekking tot de gevorderde kosten verband houdend met de behandeling van het geschil door de commissie merkt de commissie op dat dergelijke kosten ingevolge het reglement van de commissie slechts in bijzondere gevallen worden vergoed. De commissie acht in dit geval geen bijzondere omstandigheden aanwezig om een vergoeding voor deze kosten toe te kennen. Dit klemt temeer nu de cliënt van deze kosten geheel geen bewijzen heeft overgelegd.

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de klacht van de cliënt ten dele gegrond is en als volgt dient te worden beslist.

Beslissing

De commissie vermindert de declaratie(s) die de advocaat voor het verrichten van zijn diensten bij de cliënt in rekening heeft gebracht in die zin dat het nog openstaande bedrag zijnde 235,13 euro als niet-verschuldigd wordt aangemerkt.

Overeenkomstig het reglement van de commissie worden de administratiekosten over partijen verdeeld zodat de advocaat aan de cliënt, die deze kosten aan de SGC heeft voldaan, een bedrag van 45,38 euro dient te vergoeden.

Overeenkomstig het reglement van de commissie is de advocaat aan de SGC als bijdrage in de behandelingskosten van het geschil een bedrag van 57,50 euro (zijnde de helft van het vastgesteld bedrag aan behandelingskosten) verschuldigd.

Met inachtneming van het bovenstaande wordt het depotbedrag aan de cliënt gerestitueerd.

De commissie wijst het meer of anders verlangde af.

Noot

1. In 1982 heeft de Nederlandse Orde een aanvang genomen met het TOGA-project, waarbij deelnemende advocaten zich verplichtten om voor een eerste gesprek met een nieuwe cliënt f 50 inclusief BTW in rekening te brengen. De actie werd begeleid door folders en door stickers die deelnemende advocatenkantoren op de pui van hun kantoor konden aanbrengen. Afgeschaft als zodanig is de actie niet, maar alweer vele jaren geleden heeft de Orde de propagering van het TOGA-tarief gestaakt. In plaats daarvan wijst de Orde, onder meer op haar website, potentiële cliënten erop dat een eerste kennismakingsgesprek, waarvoor ongeveer een halfuur wordt uitgetrokken, gratis kan zijn en dat het zinvol is dat geïnteresseerden daarover informatie bij een advocaat inwinnen. De bedenker van het TOGA-tarief kan evenwel tevreden zijn. De term blijkt redelijk stevig verankerd te zijn geraakt en ook de stickers hebben de tand des tijds doorstaan. Dat zal eenieder duidelijk zijn die gevels van advocatenkantoren inspecteert en dat blijkt evenzeer uit de hier gepubliceerde uitspraak van de Geschillencommissie waar de aanwezigheid van die sticker een feitelijk element in de beslissing tot matiging van de declaratie opleverde. Helemáál goed deed de Geschillencommissie het overigens niet; kenmerk van het TOGA-tarief was dat het eerste gesprek inclusief BTW f 50 zou moeten kosten terwijl hier wordt overwogen dat het eerste halfuur van het eerste gesprek gratis is, wat meer aansluit bij de thans door de Orde gepropageerde *marketing tools*. Deze details daargelaten, uit de beslissing van de Geschillencommissie blijkt eens te meer dat het op de weg van de advocaat ligt om snel, helder en compleet informatie te verschaffen over de tarieven die hij in rekening zal gaan brengen en dat onduidelijkheid daarover snel tot matiging van de declaratie zal leiden.
2. Diezelfde helderheid moet ook worden betracht, zo wordt in deze beslissing bevestigd, wanneer de advocaat de belangen van twee verschillende partijen behartigt. Niet alleen zijn rol – mediator, scheidingsbemiddelaar, advocaat – moet worden gepreciseerd, maar ook over zijn werkwijze mag geen misverstand kunnen ontstaan. Het lijkt aan te bevelen dat de advocaat, zeker als hij in die hoedanigheid optreedt en niet als mediator of als scheidingsbemiddelaar, de ene partij het laat weten wanneer hij afzonderlijk contact heeft met de andere partij en alleen vertrouwelijkheid over de aldus verkregen informatie in acht kan nemen wanneer dat vooraf met die andere partij is afgestemd.

GJK.

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het Advocatenblad zijn gepubliceerd zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en BalieNet
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit mr. H.J.A. Knijff, mr. J.D. Loorbach, mr. I.E.M. Sutorius mr. G.J. Kemper en mr. C.H.B. Winters.

OPTREDEN VOOR TWEE PARTIJEN

Raad van Discipline Arnhem, 30 september 2002
(*mrs. Van der Hulst, Baks, Bosma, Borkhuis en Knüppe*)

Het optreden voor twee partijen in een arbeidsgeschil

- *Advocatenwet artikel 46 (2.4.2 Tegenstrijdige belangen van verschillende cliënten)*
- *Gedragsregel 7 lid 1*

Feiten

Mr. X is de vaste advocaat van vennootschap A. In die hoedanigheid stelt mr. X zowel een verzoek- als een verweerschrift op strekkende tot ontbinding van de arbeidsovereenkomst tussen klaagster en A. In het verweerschrift vermeldt mr. X als advocaat van klaagster mr. Y. Mr. X geeft klaagster inzage in het concept van beide stukken. Klaagster ontvangt op de stukken geen onafhankelijke en onpartijdige toelichting. Klaagster stemt in met de inhoud van de stukken, waarin haar geen ontbindingsvergoeding wordt aangeboden. Klaagster gaat er van uit dat de kantonrechter zelfstandig een schadevergoeding zal toekennen die in overeenstemming is met de kantonrechttersformule.

In een later stadium komen klaagster de daadwerkelijk ingediende stukken onder ogen. Daarin wordt haar een ontbindingsvergoeding van f 12.500 aangeboden waarmee zij blijkens het verweerschrift ook heeft ingestemd. Zowel het verzoekschrift als het verweerschrift is opgesteld op het kantoor van mr. X en beide zijn, bij afwezigheid van mr. X, ondertekend door mr. Z, kantoorgenoot van mr. X. Ten tijde van de indiening was mr. X met vakantie. Nadat klaagster kennis heeft genomen van de ingediende stukken neemt zij contact op met mr. Y. Klaagster deelt mr. Y mede dat zij het niet eens is met de gang van zaken. Mr. Y deelt mede dit aan mr. X te zullen doorgeven en vervolgens neemt mr. X contact op met klaagster. Mr. X deelt klaagster mede dat in de stukken een schadevergoeding is opgenomen teneinde de WW-uitkering van klaagster veilig te stellen doch dat het niet de bedoeling is van A om dat bedrag ook daadwerkelijk aan klaagster uit te keren, daar zulks niet was afgesproken. Klaagster wendt zich vervolgens tot een andere advocaat. Deze opvolgend advocaat bewerkstelligt dat de arbeidsovereenkomst wordt ontbonden met toekenning van een ontbindingsvergoeding van f 24.500.

Overwegingen raad

Mr. X heeft verwarring veroorzaakt en laten voortbestaan over zijn hoedanigheid bij het verrichten van zijn werkzaamheden in de ontbindingsprocedure door met klaagster de stukken te bespreken en na ontvangst van een telefoontje van mr. Y zelf contact met klaagster op

te nemen om de afspraken nog eens met klaagster door te nemen en daarover uitleg te verschaffen. Voor deze verwarring is mr. X verantwoordelijk en door te handelen zoals hij heeft gedaan heeft hij niet gehandeld zoals een behoorlijk advocaat betaamt. Voorts heeft mr. X onbetamelijk gehandeld, in zijn hoedanigheid van advocaat van A, door uiteindelijk een verzoek- en verweerschrift (te doen) uitgaan die niet in overeenstemming waren met de oorspronkelijke versie en bovendien een vergoeding bevatten waarvan niet de bedoeling was dat deze zou worden uitbetaald teneinde de kantonrechter en de bedrijfsvereniging te misleiden.

Volgt

Gegrondbevinding van de klacht en oplegging van de maatregel van een berisping.

OPTREDEN ZONDER MANDAAT

Raad van Discipline Arnhem, 30 september 2002
(*mrs. Van der Hulst, Baks, Bosma, Borkhuis en Knüppe*)

Optreden van een advocaat in een arbeidsgeschil zonder mandaat van cliënt

- *Artikel 46 (1.2 Vereiste communicatie met de cliënt)*
- *Gedragsregel 5*

Feiten

Voor de feiten zij verwezen naar de hiervoorgaande beslissing. Mr. X – mr. Y in de hiervoorgaande beslissing – staat genoemd als advocaat van klaagster in het verweerschrift. Klaagster heeft geen enkel contact met mr. X en neemt met hem voor het eerst contact op na indiening van het verzoekschrift en het verweerschrift bij de kantonrechter, omdat zij het met de inhoud van die stukken niet eens is. Naar aanleiding van dat telefoongesprek deelt mr. X mede contact te zullen opnemen met mr. Y – mr. X uit de voorgaande beslissing. Het was geen gebruik dat mr. X zijn briefpapier voor indiening van een verweerschrift ter beschikking stelde aan mr. Y en dat mr. Y voor ondertekening van het verweerschrift zorgdroeg. Dat was het gevolg van de omstandigheid dat mr. X met vakantie was. Mr. X verkeerde in de veronderstelling dat het niet nodig was dat hij zich inhoudelijk met de zaak zou bemoeien.

Overwegingen raad

Mr. X is tekortgeschoten in zijn belangenbehartiging jegens klaagster. Mr. X heeft twee versies van het ontbindingsverzoek en het verweerschrift ontvangen, namelijk een versie met en een versie zonder ontbindingsvergoeding. Dit had voor mr. X temeer aanleiding moeten

vormen alert te zijn en er zich uitgebreid van te vergewissen dat klaagster zich bewust was van de reikwijdte van haar beslissing om in te stemmen met het verweerschrift waarin geen ontbindingsvergoeding was opgenomen en mr. X had over de consequentie van de regeling objectieve informatie aan klaagster moeten verschaffen. Voorts heeft mr. X onbetamelijk gehandeld door een verweerschrift in te dienen (op 28 maart 2001) zijnde een moment waarop mr. X nog niet met klaagster had gesproken. Zijn eerste contact dateert van 3 april 2001. Op het moment waarop mr. X bedoeld stuk indiende had hij derhalve van klaagster geen expliciet mandaat om haar belangen te behartigen. Dat klaagster bij brief d.d. 16 maart 2001 met een (niet-ingediend) concept voor een verweerschrift had ingestemd doet daaraan niet af. Ten slotte heeft mr. X onbetamelijk gehandeld door mee te werken aan misleiding van de kantonrechter alsmede de bedrijfsvereniging, waartoe hij onder meer zijn briefpapier aan de advocaat van de wederpartij heeft afgestaan.

Volgt

Gegrondbevinding van de klacht en oplegging van de maatregel van een enkele waarschuwing.

VOOR TOEVOEGING NAAR RAAD VOOR RECHTSBIJSTAND

Hof van Discipline, 4 oktober 2002, nr. 3590

(mrs. Zwitser-Schouten, Heidinga, Van Voorst van Beest, Balkema en Visser)

Deken Amsterdam, 29 maart 2002

Rechtzoekende die in aanmerking komt voor toevoeging dient zich te wenden tot de Raad voor Rechtsbijstand

– *Advocatenwet artikelen 13, 67*

Overwegingen hof

De in de artikelen 13 en 67 van de Advocatenwet beschreven rechtsgang dient te worden onderscheiden van die voorzien in de Wet op de Rechtsbijstand. De rechtzoekende die in aanmerking komt voor gefinancierde rechtshulp dient zich niet te wenden tot de deken maar tot de Raad voor Rechtsbijstand, tenzij hij uitdrukkelijk verklaart van de mogelijkheid van gefinancierde rechtshulp geen gebruik te willen maken en bereid te zijn een advocaat te betalen.

Nu klager, naar hij ter zitting van het hof heeft bevestigd, in aanmerking komt voor gefinancierde rechtshulp doch, zo lang hij zijn eigen bijdrage die hij verschuldigd is in verband met een eerder verleende toevoeging niet voldoet, niet verder deze vorm van rechtshulp kan genieten, en niet heeft verklaard bereid te zijn zelf een advocaat te betalen, staat voor hem de rechtsgang van artikel 13 van de Advocatenwet niet open.

De deken heeft zich derhalve terecht op het standpunt gesteld dat klager niet-ontvankelijk is in diens verzoek. Het beklag van klager is dus ongegrond.

Overweging verdient nog dat de stelling van klager dat hij in het kader van een verzoek om aanwijzing van een advocaat op grond van

artikel 13 van de Advocatenwet niet verplicht zou zijn inlichtingen aan de deken te verstrekken, omtrent de zaak waarvoor hij aanwijzing van een advocaat verzoekt, niet juist is.

Volgt

Verklaart het beklag van klager tegen de beslissing van de deken ongegrond.

DUBBELE OVEREENKOMST MET STAGIAIRE

Raad van Discipline Arnhem, 14 oktober 2002

(mrs. van der Hulst, Bemelmans, Borkhuis, Langeler en Van Wijmen)

Mr. X sluit met een stagiaire twee overeenkomsten. De eerste legt hij voor aan de Raad van Toezicht; de tweede, waarin onder meer een concurrentiebeding is opgenomen, niet. Misleiding van de Raad van Toezicht.

Artikel 17 van de richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires is ook van toepassing op een stagiaire die niet in loondienst is, maar die met zijn patroon c.q. diens kantoor is geassocieerd.

– *Advocatenwet artikel 46 (2.2 Bezwaren van de deken)*

– *Stageverordening, art. 2, 4 en 8*

– *Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires, art. 17*

Feiten

Mrs. X en Y, geassocieerd, sluiten een samenwerkingsovereenkomst met mr. Z die als stagiaire op hun kantoor, onder patronaat van mr. Y, werkzaam zal zijn. Die overeenkomst is ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht voorgelegd. In die overeenkomst was onder meer opgenomen dat mr. Z gemiddeld 4 dagen per week zou werken, dat de overeenkomst voor onbepaalde tijd was aangegaan en dat die niet binnen drie jaar zou kunnen worden opgezegd.

Daarnaast sloten mrs. X en Y een 'nadere overeenkomst' met mr. Z die onder meer inhield:

- als uitgangspunt dat mr. Z 4 dagdelen per week zou werken;
- het feit dat de overeenkomst werd aangegaan voor een jaar;
- een concurrentiebeding;
- een bereidverklaring van mr. Z om de kosten te dragen die verbonden waren aan het patronaat van mr. Y.

Mr. Z heeft feitelijk gemiddeld 40 uur per maand gewerkt. In stageverslagen heeft mr. Y ingevuld dat mr. Z 32 uur per week werkzaam was.

De deken klaagde ambtshalve dat mr. X:

- de RvT heeft misleid;
- heeft gehandeld in strijd met het bepaalde in art. 17 richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires en met de artikelen 2 en 8 van de Stageverordening.

Overwegingen raad

Ten aanzien van het eerste klachtonderdeel overwoog de raad dat in

art. 4 van de Stageverordening is bepaald dat elk patronaat de goedkeuring van de RvT behoeft. Volgens vaste rechtspraak van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State mag de RvT in dat verband mede de rechtsverhouding tussen patroon en stagiaire toetsen.

Mr. X heeft bewust alleen de eerste overeenkomst en niet ook de nadere overeenkomst ter toetsing aan de RvT overgelegd. Door deze handelwijze is de RvT misleid. Zulks is in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt. Dit onderdeel van de klacht is dan ook gegrond.

Ten aanzien van het tweede klachtonderdeel overwoog de raad dat hoewel de in art. 17 van de richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires opgenomen bepaling, dat niet dan na goedkeuring van de RvT een concurrentiebeding mag worden opgenomen, naar de letter alleen betrekking heeft op stagiaires in loondienst, de raad, gelet op de onder punt 1 van de richtlijn verwoorde strekking van die richtlijn, van oordeel is dat voornoemde bepaling ook geldt ten aanzien van de rechtsverhouding tussen een stagiaire die met zijn patroon c.q. kantoor geassocieerd is. Door het concurrentiebeding niet ter goedkeuring aan de RvT voor te leggen, heeft mr. X gehandeld in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt. In zoverre is dit klachtonderdeel gegrond.

Het verwijt dat mr. X in strijd heeft gehandeld met art. 2 van de Stageverordening is door de deken niet onderbouwd. Het is de raad niet bekend op welk handelen c.q. nalaten van mr. X de deken bij de formulering van dit verwijt het oog heeft gehad. Van handelen in strijd met art. 8 van de Stageverordening door mr. X kan geen sprake zijn nu de in dit artikel vervatte norm is gericht aan de stagiaire en niet aan mr. X die met mr. Z als stagiaire was geassocieerd. Ten aanzien van de aan mr. X op te leggen maatregel overweegt de raad dat, hoewel misleiding van de RvT een onvoorwaardelijke maatregel van schorsing in de uitoefening van de praktijk rechtvaardigt, volstaan wordt met oplegging van een voorwaardelijke maatregel nu mr. X er blijk van heeft gegeven de ernst van zijn handelwijze in te zien en deze te betreuren.

Volgt

Gegrondverklaring van klachtonderdeel 1 en gedeeltelijke grondverklaring van klachtonderdeel 2 met oplegging van een schorsing van één maand, voorwaardelijk, met een proeftijd van twee jaar.

EERST BEMIDDELAAR, DAN ADVOCaat

*Raad van Discipline 's-Gravenhage, 14 oktober 2002
(mrs. Verhoeven, Degenaar, Gilhuis, Van Hilten-Kostense en Verhulst)*

Indien een advocaat met beide echtgenoten overlegt over een mogelijk optreden door hem als echtscheidingsbemiddelaar ligt het op zijn weg om op voorhand duidelijkheid te scheppen over zijn positie en rol, meer in het bijzonder over zijn positie indien het niet tot een bemiddeling mocht komen. Indien deze duidelijkheid niet wordt

geschapen staat het de advocaat niet vrij om voor één van partijen als advocaat op te treden indien het niet tot een bemiddeling komt, tenzij met toestemming van de andere partij.

- *Advocatenwet artikel 46 (2.4 Het vermijden van belangenconflicten)*
- *Gedragsregel 7*

Feiten

Klager en zijn echtgenote zijn voornemens een echtscheidingsprocedure aanhangig te maken. Mr. X laat aan de echtgenote weten dat hij bereid is als echtscheidingsbemiddelaar voor beide partijen op te treden. Mr. X kent de echtgenote uit anderen hoofde. Vervolgens vindt een langdurige bespreking plaats ten kantore van mr. X, waarbij klager inhoudelijke informatie verschaft aan mr. X. Er wordt gesproken over de financiële implicaties van een echtscheiding, vermogensrechtelijke aspecten, berekeningsmethodieken en kinderalimentatie. Twee dagen later laat klager aan mr. X weten dat hij niet van diens diensten als echtscheidingsbemiddelaar gebruik zal maken. Nadien treedt mr. X op als advocaat van klagers echtgenote.

Klacht

Aanvankelijk presenteert mr. X zich, en treedt hij op, als echtscheidingsbemiddelaar maar later als advocaat van klagers echtgenote. Mr. X had zich moeten terugtrekken toen bemiddeling niet mogelijk bleek, althans mr. X had klager vooraf moeten informeren dat, indien de bemiddeling geen doorgang zou vinden, hij wel voor klagers echtgenote als advocaat zou optreden.

Verweer

Mr. X brengt naar voren dat klager en diens echtgenote voor een louter oriënterende bespreking over de mogelijkheid van bemiddeling bij hem zijn geweest. Aan het einde van dit gesprek is afgesproken dat klager en diens echtgenote mr. X nader zouden informeren over de vraag of zij mr. X als bemiddelaar wensten in te schakelen. Klager heeft aan mr. X laten weten dat hij niet van zijn diensten gebruik wilde maken. Toen de advocaat van klager contact met mr. X opnam heeft hij voor het eerst kennisgenomen van klagers financiële voorstel, welk voorstel niet afweek van hetgeen tijdens de bespreking aan de orde is gekomen. Mr. X heeft met de echtgenote van klager afgesproken dat eerst bekeken zou worden of in overleg tot een oplossing kon worden gekomen. Toen klager aangaf daar niets in te zien heeft mr. X met klagers echtgenote afgesproken om als advocaat voor haar op te treden.

Overwegingen van de raad

Indien een advocaat met beide echtgenoten overlegt over een mogelijk optreden door hem als echtscheidingsbemiddelaar, ligt het op zijn weg om op voorhand duidelijkheid te scheppen over zijn positie en rol, meer in het bijzonder over zijn positie indien het niet tot een bemiddeling mocht komen. Indien deze duidelijkheid niet wordt geschapen, staat het een advocaat niet vrij om voor één van partijen als advocaat op te gaan treden indien het niet tot een bemiddeling komt, tenzij met toestemming van de andere partij. Immers, het enkele ont-

breken van genoemde duidelijkheid brengt al het gevaar met zich mee dat partijen bij vorenbedoeld overleg inhoudelijk informatie verschaffen die zij niet zouden hebben verschaft indien zij zouden hebben geweten dat de advocaat mogelijk voor de andere partij als advocaat zou gaan optreden.

Uit de correspondentie blijkt dat klager in de veronderstelling verkeerde dat tijdens de bespreking ten kantore van mr. X er over werd gesproken dat deze de rol van echtscheidingsbemiddelaar voor beide echtelieden vervulde c.q. zou gaan vervullen. Mr. X heeft niet voorkomen dat de betreffende indruk bij klager kon ontstaan. Mr. X heeft dit gesprek immers niet schriftelijk vastgelegd terwijl dit, ter vermindering van misverstanden omtrent zijn positie en de dienaangaande te verschaffen duidelijkheid, geboden was.

Onder deze omstandigheden had het naar het oordeel van de raad op de weg van mr. X gelegen om, na ontvangst van de brief van klager waarin deze duidelijk maakte dat hij van de diensten van mr. X als echtscheidingsbemiddelaar geen gebruik wenste te maken, zich terug te trekken en niet verder voor de echtgenote van klager op te treden, temeer nu de bespreking ten kantore van mr. X twee uren heeft geduurd en derhalve moet worden aangenomen dat inhoudelijke zaken de echtscheiding betreffende aan de orde zijn geweest.

Volgt

De raad verklaart de klacht gegrond en legt mr. X de maatregel op van enkele waarschuwing.

ZORG DIE ADVOCAAAT MOET BETRACHTEN

*Raad van Discipline Amsterdam, 14 oktober 2002
(mrs. Kist, Karskens, Klaver, Meijer en Röttgering)*

Handelen in strijd met de zorg die de advocaat behoort te betrachten

- *Advocatenwet artikel 46 (1.4.2 Traagheid)*
- *Gedragsregel 4*

Feiten

Tussen een rechtsbijstandsverzekeraar en haar verzekerde A ontstaat een verschil van inzicht. A doet een beroep op de – in de verzekeringsvoorwaarden opgenomen – geschillenregeling. A verzoekt de rechtsbijstandsverzekeraar om het geschil voor te leggen aan mr. X, die hem al in een andere kwestie bijstond.

De rechtsbijstandsverzekeraar geeft bij brief d.d. 11 december 2002 inderdaad aan mr. X opdracht om in het kader van de geschillenregeling (bindend) te adviseren. De rechtsbijstandsverzekeraar rappelleert schriftelijk op 26 januari en 26 februari 2001, vanwege het uitblijven van enige reactie van mr. X. Ook daarop reageert mr. X niet. Op 24 december 2001 neemt B, medewerker van de rechtsbijstandsverzekeraar, telefonisch contact op met mr. X, die toelegt op korte termijn te zullen adviseren. A deelt aan de rechtsbijstandsverzekeraar mee dat hij contact heeft gehad met mr. X omtrent het verzochte advies. Dat advies blijft echter uit. Bij brief d.d. 25 januari 2002 stelt de rechtsbijstandsverzekeraar mr. X aansprakelijk voor de schade die

A mogelijk lijdt door het uitblijven van het advies en kondigt zij een klacht aan. Die klacht wordt op 11 februari 2002 ingediend. Tijdens het daaropvolgende onderzoek antwoordt mr. X niet op brieven van de deken.

Klacht

De rechtsbijstandsverzekeraar klaagt dat mr. X de aan hem verstrekte en door hem aanvaarde opdracht om bindend advies te geven niet heeft uitgevoerd.

Het dekenbezwaar houdt in dat mr. X in het geheel niet heeft gereageerd op diverse verzoeken van de deken tot het geven van informatie.

Overwegingen van de raad

Aannemelijk is geworden dat de aan mr. X gegeven opdracht tot het geven van een advies in het kader van de geschillenregeling door hem is aanvaard, nu uit niets blijkt dat mr. X de opdracht heeft geweigerd en hij telefonisch aan B heeft toegezegd het gevraagde advies alsnog te zullen verstrekken en hij bovendien met de verzekerde contact heeft gehad over die kwestie.

De opdracht tot het geven van advies in het kader van de geschillenregeling is gegeven door de rechtsbijstandsverzekeraar. Deze is dan ook als opdrachtgever gerechtigd om de onderhavige klacht in te dienen.

Mr. X heeft de aan hem gegeven en door hem aanvaarde opdracht tot het geven van advies niet uitgevoerd en hij heeft derhalve aan deze opdracht niet de zorg besteed die hij als advocaat behoort te betrachten. De klacht is gegrond.

Mr. X heeft niet aanstonds de deken desgevraagd geantwoord. Hij heeft in het geheel niet gereageerd op diverse verzoeken van de deken. Mr. X heeft aldus in strijd met gedragsregel 37 en daarmee tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld.

Mr. X is stelselmatig en in zeer ernstige mate tekortgeschoten door noch klager noch de deken te antwoorden op hun herhaalde verzoeken. Mr. X heeft zich zodanig onbehoorlijk gedragen dat een onvoorwaardelijke schorsing voor de duur als hierna vast te stellen op zijn plaats is. De raad neemt daarbij nog in aanmerking dat het optreden van mr. X in deze zaak niet op zichzelf staat en de raad verwijst daarbij naar een eerdere beslissing van het Hof van Discipline alsmede naar gelijktijdig gegeven beslissingen van de raad in twee andere zaken, waarbij aan mr. X de maatregel van onvoorwaardelijke schorsing is opgelegd.

Volgt

De raad verklaart zowel de klacht als het dekenbezwaar gegrond en legt in beide gevallen aan mr. X op de maatregel van schorsing in de uitoefening van de praktijk voor de duur van één maand. De raad bepaalt dat de beide perioden van schorsing (alsmede de periode van schorsing in de twee hiervoor genoemde andere zaken) achtereenvolgend ten uitvoer gelegd zullen worden.

INSTAAN VOOR BETALING VAN PROCUREUR

*Raad van Discipline Amsterdam, 14 oktober 2002
(mrs. Kist, Karskens, Klaver, Meijer en Röttgering)*

De advocaat is verplicht om in te staan voor de betaling van een andere advocaat die door hem als procureur is ingeschakeld. Het niet-beantwoorden van brieven van de deken is tuchtrechtelijk verwijtbaar

- *Advocatenwet artikel 46 (2.2 Bezwaren van de Deken; 5 Wat de advocaat betaamt tegenover zijn mede-advocaten; 5.5 Nakomen van financiële verplichtingen)*
- *Gedragsregels 17, 21 en 37*

Feiten

Mr. A treedt op als procureur van mr. X. De procureursdeclaratie van mr. A, belopend f 4.230, blijft onbetaald, waarna mr. A de deken om bemiddeling vraagt. De deken schrijft mr. X aan die, na te zijn gerappelleerd, aan de deken laat weten dat de declaratie te hoog is. Hij stelt voor dat een medewerker van de afdeling procuraten van de deken een oordeel geeft over de juistheid van de declaratie van mr. A. Mr. A laat vervolgens weten in te kunnen stemmen met deze suggestie, maar de deken maakt kenbaar daarop niet te kunnen ingaan. Hij verwijst mr. A en mr. X naar de burgerlijke rechter.

Mr. A maakt vervolgens de zaak aanhangig bij de kantonrechter. Mr. X laat verstek gaan, waarop de vordering wordt toegewezen. Door middel van een executoriaal derdenbeslag wordt het vonnis ten uitvoer gelegd. Mr. A klaagt er bij de deken over dat mr. X niet heeft gestreefd naar een onderlinge verhouding die berust op welwillendheid en vertrouwen, alsmede dat hij heeft nagelaten in te staan voor de aan zijn procureur toekomende vergoedingen en honoraria.

De deken dient daarnaast als bezwaar tegen mr. X in, dat hij heeft nagelaten inhoudelijk op zijn brieven te reageren.

Beoordeling van de klacht

Op grond van Gedragsregel 21 is de advocaat verplicht om in te staan voor de betaling van een andere advocaat die door hem als procureur is ingeschakeld. Mr. X heeft mr. A als procureur ingeschakeld. Betaling van de declaratie van mr. A heeft eerst plaatsgevonden na dagvaarding, veroordeling, betekening en executoriaal derdenbeslag. Daarmee staat vast dat mr. X Gedragsregel 21 heeft overtreden. De klacht is derhalve gegrond.

Beoordeling van het bezwaar van de deken

Nadat mr. X bij brief d.d. 13 december 1999 heeft gereageerd op de bemiddelingspoging van de deken is bij brief d.d. 20 juli 2001 door mr. A een klacht tegen mr. X ingediend. Daaropvolgend zijn door de deken brieven aan mr. X gezonden d.d. 10 en 28 augustus en 28 november 2001. Op deze brieven heeft mr. X niet gereageerd, ook niet nadat de deken te kennen heeft gegeven een klacht op grond van Gedragsregel 37 te overwegen. Het bezwaar is derhalve gegrond.

Met het voorgaande is komen vast te staan dat mr. X heeft gehandeld in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt. Mr. X heeft zich zodanig onbehoorlijk gedragen dat een onvoorwaardelijke schorsing voor de duur als hierna vast te stellen op haar plaats is. De raad neemt daarbij nog in aanmerking dat het optreden van mr. X in deze zaak niet op zichzelf staat zoals blijkt uit de op heden gegeven beslissingen van de raad in twee andere zaken, waarin hem in elk van deze zaken de maatregel van een onvoorwaardelijke schorsing van een maand is opgelegd.

Volgt

Gegrondbevinding van de klacht en van het bezwaar van de deken, en oplegging van een maatregel van schorsing in de uitoefening van de praktijk voor de duur van twee maanden.

OPTREDEN TEGENOVER PARTIJ MET VERSTANDELIJKE HANDICAP

*Hof van Discipline, 18 oktober 2002, nr. 3529
(mrs. Franssen, Beker, Hulleman, Gerritzen en Mendlik)*

*Raad van Discipline 's-Hertogenbosch, 26 november 2001
(mrs. Bleeker, Ten Brummelhuis, Van Boxel, Luchtman en Heuvelmans)*

Van een advocaat, die op de hoogte is van een geestelijke handicap van de wederpartij, mag een grote mate van zorgvuldigheid worden verlangd. Dat kan er echter niet toe leiden dat hij geheel zou moeten afzien van optreden.

- *Advocatenwet artikel 46 (3.4 Jegens tegenpartij in acht te nemen zorg)*

Feiten

Mr. X trad voor een verhuurster op tegen een huurder aan wie de huur was opgezegd. Hij heeft de huurder gesommeerd de woning te verlaten. Hij deed dat per deurwaardersexploit, omdat zijn cliënte hem had meegedeeld dat de huurder zijn post mogelijk niet zou openen.

Kort daarna schreef de klaagster, de moeder van de huurder, twee brieven aan de cliënte van mr. X waarin zij wees op de slechte psychische toestand van haar zoon.

Dat weerhield mr. X er niet van om een kort geding tot ontruiming aan te spannen. Dit is ingetrokken, omdat de huurder alsnog de woning verliet.

De klaagster verweet mr. X dat deze onjuist en onzorgvuldig handelde door een kort geding aan te spannen tegen haar schizofrene zoon. Met deze wetenschap had mr. X zich moeten verstaan met de klaagster, de GGD of de Sociale Dienst alvorens tot dagvaarding over te gaan.

Overwegingen raad

De raad kan zich zeer wel in de gedachte van de klaagster inleven, doch als haar zoon aan het maatschappelijk leven deelneemt of als men de zoon van klaagster aan het maatschappelijk leven laat deelneemen, dan zullen de gevolgen daarvan zoals in casu een huuropzegging en een dagvaarding ook moeten worden aanvaard.

Niet gezegd kan worden dat mr. X de belangen van de zoon van klagster nodeloos en op een ontoelaatbare wijze heeft geschaad, zodat de klacht als ongegrond moet worden afgewezen.

Overwegingen hof

Het hof onderschrijft de overwegingen van de raad omtrent de beoordeling van klachten over het optreden van de advocaat van de wederpartij. Ook de klagster acht die overwegingen in hun algemeenheid juist, maar zij meent dat daarover in dit geval en in het geval van zaken tegen geestelijk gehandicapten in zijn algemeenheid, anders moet worden geoordeeld.

Het hof kan de klagster in zoverre volgen dat van de advocaat in de door klagster bedoelde zaken, ingeval hij van de geestelijke handicap op de hoogte is of behoort te zijn, een grote mate van zorgvuldigheid mag worden verlangd. Dat kan er echter niet toe leiden dat de advocaat geheel zou moeten afzien van het optreden in dergelijke zaken. Na overwogen te hebben dat mr. X van verder bijzonderheden over de psychische toestand van klagsters zoon – de schizofrenie – niet op de hoogte was of had behoren te zijn oordeelde het hof dat het optreden van mr. X in voldoende mate zorgvuldig is geweest.

Volgt

Bekrachtiging van de beslissing van de raad.

VAST BEDRAG OF SPECIFICATIE

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch, 21 oktober 2002
(*mrs. Mertens-Steeghs, Van Boxsel, De Bont, Theunissen en Caudri*)

Wanneer de advocaat met de cliënt een vast honorariumbedrag heeft afgesproken is de advocaat niet gehouden tot specificatie van zijn declaratie, behoudens wanneer blijkt van bijzondere omstandigheden.

- *Advocatenwet artikel 46 (1.4.3 Financiële verhouding)*
- *Gedragsregel 25.4*

Feiten

Mr. X staat klager bij in een strafzaak. Klager heeft een aantal bezwaren tegen de wijze waarop mr. X zijn bijstand heeft verleend die in het navolgende buiten beschouwing blijven en die ongegrond worden bevonden.

Een onderdeel van de klacht is dat klager wel het honorarium van mr. X heeft betaald, maar tot op heden geen factuur heeft ontvangen waarin dat honorarium nader wordt toegelicht en uitgesplitst. Mr. X verweert zich met de stelling dat bij het begin van de zaak is afgesproken dat een vast bedrag in rekening zou worden gebracht en dat daarom een specificatie of een toelichting achteraf niet aan de orde is.

Beoordeling van de klacht

(...) Als niet onvoldoende weersproken staat vast dat klager met mr. X een bepaald bedrag had afgesproken waarvoor mr. X klagers strafzaak

zou behandelen. Niet gebleken is van een reden om ondanks deze afspraak een specificatie van mr. X te eisen, zodat ook dit verwijt ongegrond is.

Beslissing

De raad wijst de klacht als ongegrond af.

(advertentie)

Wij bieden een werkplek met alle ruimte voor ontplooiing voor een advocaat-medewerker of gevorderde stagiair. Net als wij denk en handel je commercieel en functioneer je het best in een informele omgeving. Om serieuze zaken te kunnen relativeren is gevoel voor humor wenselijk. Op je vakgebied ben jij het die het laatst lacht!

ADVOCAAT

Als advocaat binnen ons team heb je vooral affiniteit met **bouwwrecht en ondernemingsrecht**. Verder beoefent ons kantoor, gevestigd in het Brainpark te Rotterdam, de praktijk van arbeidsrecht, letselschade en persoon- en familierecht.

Spreekt een baan met veel zelfstandigheid in een hechte organisatie je aan?

Mail dan je gegevens naar mail@vandijkadvocaten.nl of bel (010) 2 12 12 20. Je kunt ook schriftelijk reageren naar onderstaand adres, t.a.v. Monique van Dijk.

Kijk ook even op onze website: www.vandijkadvocaten.nl

MEESTERS IN ONDERNEMERSKRINGEN

VANDIJK
ADVOCATEN

Max Eurwelaan 75, 3062 MA Rotterdam. Tel. (010) 2 12 12 20